

AFJA-sajtóebéd Stéphane Le Foll miniszterrel

A francia mezőgazdasági újságírók egyesülete (AFJA) szervezésében került sor arra a találkozóra Stéphane Le Foll miniszterrel, ahol mezőgazdasági újságírás éves nagydíjának (Grand Prix du Journalisme Agricole) átadása mellett lehetőség nyílt az aktualitások megvitatására is a miniszter és a sajtó képviselői között.

Stéphane Le Foll a következőkre helyezte a hangsúlyt, mint a francia mezőgazdaság szempontjából fontos kérdések:

- **az agroökológiai program folytatása,**
- **a környezetvédelmi problémák kezelése, különös tekintettel a nitrát-direktíva végrehajtására,**
- **a mezőgazdaság jövőjéről szóló törvény végleges megszavazása,**
- **a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari vállalkozások versenyképességének növelése,**
- **a vállalati innováció és általában a kutatás-fejlesztés támogatása, ösztönzése,**
- **a megújuló energiahordozók mezőgazdasági termelésének és használatának erősítése,**
- **a KAP-reform végrehajtása,**
- **a második pilléres támogatások regionalizációja,**
- **az élelmiszer-export növelése,**
- **a földközi-tengeri és afrikai kapcsolatok erősítése,**
- **az EU-USA szabadkereskedelmi megállapodással kapcsolatos tárgyalások megkülönböztetett figyelemmel kísérése.**

Belpolitikai kérdések

A belpolitikai kérdések között első helyen a mezőgazdasági termelés egyre erősödő szakosodása, a birtokméretek növekedése, valamint a gazdatársadalom és általában a társadalom tagjai közötti szolidaritás összeegyeztethetősége volt – ez egy baloldali miniszter számára komoly kihívást jelent, amikor az ország gazdasági versenyképessége korántsem mutat jó adatokat. Le Foll szerint a versenyképesség egyáltalán nem ellentétes a szolidaritás fogalmával de leszögezte, csak egy versenyképes gazdasággal bíró társadalom képes kellően erős szociális hálót és szolidáris ellátó rendszert működtetni. Tiszta fejjel kell nézni a dolgokat, mondta: Franciaország az elmúlt tíz évben nagyon komoly veszteségeket szenvedett a versenyképesség terén, ezért a legfontosabb ennek a tendenciának a megfordítása. De arról sincs szó, hogy végletesen liberálisnak kell lenni és csak a legversenyképesebbnek kell mindent vinnie, ellenkezőleg, minél több vállalkozásnak kell lehetővé tenni, hogy versenyképes szereplője legyen a piacnak. Az iparszerűvé váló mezőgazdasági termelés „iskolapéldája” Franciaországban az „ezer tehén farmja” (la ferme des mille vaches) beruházás, ahol egy építőipari vállalkozó ágazati befektetésének nyomán egy ezer tejelő tehenet befogadó telep épül jelenleg Észak-Franciaországban. A beruházás egyes szakszervezetek nagyon komoly ellenkezését váltotta ki, akik azt követelték, hogy a miniszter valljon színt, és amennyiben valóban a családi gazdaságokat támogatja, tiltsa meg a beruházás megvalósítását. Le Foll kifejtette, „valóban nem ez a követendő modell”, igaz, de vannak törvények, amiket, ha a beruházó betart (pl. környezetvédelmi előírások), nincs jogi lehetőség a tiltásra és ennek nem is kell célnak lennie. Hozzátette, amikor van olyan bio tejtermelő gazdaság, ahol a 150 tejelő tehenet fejőrobot szolgálja ki, akkor az igazi kérdés az, hogy a gazdálkodók számára a jövőben is lehetőség lesz arra, hogy maguk legyenek a beruházók és tulajdonosok? Vagy pedig arra kényszerülnek, hogy külső befektetőket vonjanak be a gazdálkodói tevékenység fönnttarthatósága érdekében, akik bármikor kivonhatják a tőkájüket, és senki nem tudja, hogy mi lesz utána? Véleménye szerint csak akkor ehét biztosan számítani

a mezőgazdasági tevékenység hosszú távú fennmaradására, ha a fő szereplők továbbra is a gazdák lesznek, nem pedig a befektetők, akik, ha nincs elegendő nyereség, más területre viszik a pénzüket.

A megújuló energiahordozók minél nagyobb használata stratégiai fontosságú kérdés, ennek a legfontosabb területe a biomassza, ezen belül az erdők használata – hamarosan egyeztet erről a kérdéstről Philippe Martin miniszterrel is. A másik potenciális energiahordozó szerinte a biometán, ami sokkal nagyobb hatásfokkal hasznosítható, mint pl. a szén. Új elemként jelent meg beszédében – részben Arnaud Montebourg gazdaság-élénkítési miniszter bejelentését követően – a hidrogén, elsősorban motorok üzemanyagaként. Nem mellőzik a jövőben sem a nap- és szélenergiát, mondta, általában véve pedig a mezőgazdaságra stratégiai szereplőként tekintenek a klímaváltozás elleni küzdelemben. Egyértelmű kormányzati cél az energetikai átmenet programjának sikerre vitele, aminek szükségességét a klímával kapcsolatos legfrissebb megfigyelések is igazolják, mondta Le Foll.

A nitrát-szennyezés elleni küzdelemben a mérvadó a nitrát-direktíva végrehajtása, ahol Franciaország lemaradása sajnos nyilvánvaló, ezért a legfontosabb feladat ennek csökkentése és a további uniós szankciók elkerülése. Szerinte nem csak Franciaországnak vannak ilyen problémái, tapasztalatai szerint Németországnak is, de egyértelmű, hogy ezen a területen elengedhetetlen az európai összefogás. Ha Hollandia meg tudja oldani ezt a kérdést, Franciaországnak is sikerülnie fog, de nem kell a szégyenpadra ülni miatta, mondta.

A környezetvédelmi szempontok között van az állandó talajtakarás biztosítása is, amit elsősorban a kukorica-monokultúra esetében nehéz biztosítani. A szakma (AGPM – kukorica-termelők országos szakszervezete) törekvése, hogy elismertesse, a talajtakarás mulcsozással is biztosítható. Le Foll elismerte, különösen egyes régiókban (Elzász) és bizonyos időjárási körülmények (csapadékos, hűvös ősz) esetén ez másként nem valósítható meg, de ezzel együtt hangsúlyozta, a mulcsozás csak egy a lehetséges megoldások közül, mások kidolgozására is szükség van. Megítélése szerint főleg a tejtermelő gazdaságokban a jelenleginél sokkal nagyobb szerepet kell kapnia a gyeptermelésnek és a gyepterületek kukoricával való váltakozásának, figyelve a téli talajtakarást is biztosító telepítésre.

A termelés decentralizációja kapcsán hangsúlyozta, tagadhatatlanul szólnak érvek mellett, hogy az állattenyésztés hatékonyságának növelésében érdekelt az állat-állományt még inkább a nagy takarmánytermelő zónákban koncentrálni, de ennek elsődleges feltétele a megfelelő vágóhídi kapacitás és földolgozó-ipar biztosítása. A kérdéstől elválaszthatatlan a trágyakezelés, amit úgy kívánnak meg hatékonyabbá tenni, hogy - egyelőre csak egyes régiókban és kísérleti jelleggel - a talajok nitrát-terhelésének számításakor már nem csak a szerves (azaz elsősorban az állattenyésztésből kikerülő), hanem a műtrágyaként fölhasznált szerves nitrogén mennyiségét is figyelembe veszik.

Noha a francia mezőgazdaság jövőjével kapcsolatos törvénytervezetet (*loi d'avenir*) első olvasatban január közepén megszavazta a Nemzetgyűlés, az eredeti tárgyalási menetrend fölborult, mivel a szakképzésről szóló törvényt a köztársasági elnök soron kívül tárgyalandónak minősítette. Így amint megszületett erről a megállapodás a szakmai és érdekképviseleti szervezetekkel, ennek tárgyalása elsőbbséget kapott a parlamentben, ez pedig értelemszerűen fölborította a *loi d'avenir*-rel kapcsolatos menetrendet is.

A jelenleg az „egyik slágertémának” számító agroökológia kapcsán leszögezte, a biológiai gazdálkodás része a témának, de nem kizárólagos cél a zöldek minden igyekezete ellenére

egyenlőségjelet tenni az agroökológia és a biogazdálkodás közé. A cél a termelés legalább jelenlegi szinten tartása, de ezzel párhuzamosan a környezetvédelmi szempontok minél nagyobb arányú érvényesítése, a mesterséges segédanyagok mennyiségének csökkentése és alternatív megoldásokkal való kiváltása. A terméshozamok csökkenése nem elfogadható a folyamatban, mivel egyértelmű, hogy az európai termőföld-árak mellett csak magas terméshozamok mellett képesek a gazdák kellő jövedelmet termelni. Ez a jövedelem-termelés azonban nem mehet a környezetvédelem rovására, a kettő között kell a kompromisszumot megtalálni. Mindenképpen szemléletváltás kell a termelésben, egyre nagyobb szerepet kell kapniuk a másodvetéseknek és a tápanyag-gazdálkodás szempontjából az állandó talajtakarás biztosításának. Más földrészek példái mutatják, hogy a népesség növekedésével párhuzamosan legtöbbször a természeti erőforrások (erdők, biodiverzitás) rovására tudják csak növelni a termelés volumenét, ez Európában sem politikailag, sem szakmailag nem fogadható el.

Az élelmiszer-iparban a legfontosabb feladat a versenyképesség növelése, ezt – és a gazdaságban általában is – szolgálja a köztársasági elnök által bejelentett, a munkaadók terheit csökkentendő intézkedés-sorozat. Le Foll szerint ezeket a munkaadóknak vagy munkahely-teremtéssel, vagy beruházással ellentételezniük kell. Egyértelmű, hogy az élelmiszer-iparban krónikus инвестиáció-hiány van, ezt érdemben orvosolhatják a bércöltségek csökkentését ellentételezendő a beruházások.

Megszületett egy olyan törvényjavaslat is, ami nem csak az általános, de a szakmai sajtóban is megtiltotta a növényvédőszer reklámozását – le Foll kabinetigazgatója elismerte, hogy az anyag jóval túlment azon a határon, amit Le Foll miniszter szeretett volna. A parlamenti tárgyalások során a betervező [Brigitte Allain](#) (EELV, [Confédération paysanne](#)) egyes hírek szerint késznek mutatkozik arra, hogy az anyagon változtasson, mielőtt az a Szenátus elé kerül, mások szerint viszont még vehemensebben akarja védeni az indítványát, aminek már a híre is nagyon komoly fölzúdulást váltott ki a növényvédőszer-gyártók és –forgalmazók, valamint a sajtó körében.

A közös agrárpolitika jövője

Le Foll emlékeztetett arra, hogy két héttel korábban találkozott új német partnerével, akivel ugyan nem minden kérdésben vannak teljesen azonos állásponton, de ezzel együtt meggyőződése, hogy a jövőben is nagyon eredményes lesz a két ország együttműködése a KAP-pal kapcsolatos kérdésekben. A maga részéről úgy vélte, számos olyan kérdésben sikerült a francia álláspontokat érvényesíteni a KAP-reform kapcsán, amikben 2012. nyarán még nem is reménykedtek, ilyen volt pl. a zöldítés számos aspektusa. A végrehajtás terén sok kérdés van, ahol a német és francia vélemény egyezik, ám szembemegy a Bizottság álláspontjával, a két miniszter pedig megegyezett abban, hogy ezekben az esetekben nagyon komoly közös munkára lehet készülni az elkövetkezendő időben.

Véleménye szerint – ellentétben a sajtóban sokszor megjelentettek – egyáltalán nincs szó a KAP egyre erősebb renacionalizációjáról. Ellenkezőleg, például a konvergenciával mind erősebb és minden tagállamban azonos keretek mellett dolgozhatnak a termelők, ami egyértelműen jó a versenyképesség szempontjából. Csak egy erős keret teszi lehetővé azt is, hogy az egyes tagországok kellő rugalmassággal alkalmazhassák az egyes intézkedéseket és képesek legyenek kihasználni saját komparatív előnyüket a mezőgazdasági termelés egyik vagy másik területén.

A KAP alkalmazásával kapcsolatosan fölött újságírói kérdésre válaszolva aláhúzta, a takarmánnyal való önellátást egyszerre két síkon akarják érvényesíteni: a gazdaságok és a teljes francia állattenyésztés szintjén. Természetesen ettől elválaszthatatlan a szója kérdése is, az importtól való függés kérdését rövid időn belül nem lehet megoldani, ő személy szerint nyitott minden olyan javaslatra, ami akár az egyéb fehérjenövények mind nagyobb területen való termesztésével, akár más módon megoldást kínál erre.

A KAP regionalizációjával kapcsolatosan aláhúzta, ez már Hollande választási ígéretei között is szerepelt, a végrehajtás módját a régiók és az állam között idén tavasszal lefolytatandó tárgyalások alapján fogják meghatározni (*le printemps des régions*), ebbe a keretbe tartozik a második pilléres támogatások fölhasználása, többek között a gazdaságok modernizációja terén – erre a régiók együttesen évente 200 millió eurót kapnak. Egyértelmű, mondta, hogy a kérdést egészen másként kezelheti az egyik vagy másik régió, a részletekről a szakmával is komolyan kívánnak egyeztetni, ezt szolgálja majd az FNSEA által kezdeményezett országos egyeztetés is a SIA alatt.

Az európai uniós kérdésekhez tartozik, hogy Stéphane Le Foll (és Guillaume Garot élelmiszer-gazdaságért felelős államtitkár) üdvözölte a német vágóhidakon alkalmazandó minimálbér intézményének bevezetése érdekében elért előrehaladást. Le Foll úgy fogalmazott, ez nem csak a német munkavállalóknak, hanem a franciáknak is fontos, mivel ezen keresztül a német vágóhidakon olyan bérköltségekkel lehet majd számolni, amik nem jelentenek már olyan súlyos versenytorzító hatást, mint amivel korábban a többi uniós tagország vágóhídjainak meg kellett küzdeniük, a verseny kiegyenlítettebb lesz. Garot szerint ezzel a lépéssel közelebb kerül az európai szociális igazságosság, megszűnik az a szociális dömping, ami egyes országokban nyomorba kényszeríti a munkavállalókat, más részről pedig büntette a francia – és végsős soron az egész európai – élelmiszer-ipart. Francia részről remélik, hogy ez csupán az első lépés abba az irányba, ami elvezet Németországban a minimálbér általánossá tételéhez, ahogy azt a szociáldemokraták kampányukban meg is ígérték. A német vágóhidakon alkalmazandó minimálbér és a kölcsönzött munkaerő uniós szabályozásában elért előrelépéseknek köszönhetően francia olvasatban egész Európa nyer versenyképességben és szociális téren egyaránt.

Nemzetközi kapcsolatok

A sajtóebéd alatt [Bertrand Hervieu](#)ⁱ adott tájékoztatást a nemzetközi kapcsolatok speciális területét jelentő földközi-tengeri térséggel kapcsolatos aktualitásokról. Aláhúzta, Stéphane Le Foll nemzetközi kapcsolat-építő törekvései között az egyik prioritást a mediterrán törekvések jelentik, ezért nagy fontosságot tulajdonít a térségbe tartozó országok minisztereivel való rendszeres kapcsolattartásnak és együttműködésnek. Ezzel van összhangban a mediterrán AMIS létrehozása, jelenleg folyik ennek előkészítése a FranceAgriMer-en belül létrehozott munkacsoportban. Stéphane Le Foll február 6-án utazik Algériába, várhatóan aznap jelentik majd be az mediterrán AMIS megalakulását, mégpedig a [CIHEAM](#)ⁱⁱ-közgyűlés alkalmával. A CIHEAM-mal szervesen összefügg Le Foll másik törekvése, ami a szervezet oktatási intézményei által kiadott diplomák teljes jogú franciaországi elismerésének biztosítását takarja. Ez mindaddig (azaz négy évtizede) annak ellenére nem történt meg, hogy a CIHEAM székhelye Franciaországban van! Spanyolország öt ével ezelőtt királyi dekrétummal ezt már megtette, a példáját hat ország követte, végül most teljesül ez Franciaországban is. A helyzet nagyon visszásnak hatott abból a szempontból is, hogy a CIHEAM egyik tagintézménye, az IAMM Montpellier-ben működik és az itt tanuló diákok által megszerzett diplomát éppen Franciaország nem ismerte el.

A miniszter szerint a CIHEAM a jövőben érdemi szerepet tölthet be az afrikai mezőgazdasági politikák koordinálásában is. A nyugat-afrikai francia szerepvállalással függ össze a francia fejlesztési ügynökség, azaz az [AFD](#) és Világbank támogatásával megvalósuló [CEDEAO/ECOWAS](#)-kezdeményezés is, ami a régió terménytárolási kapacitásának fejlesztését célozza. Le Foll emlékeztetett arra, hogy a térségben a megtermelt termény 30%-a elveszik a földolgozás és hasznosítás számára, ez ellen kell valamit mindenképpen tenni. Hozzátette, a CEDEAO egymaga 26 millió eurót szán erre, ő maga pedig még a nyár előtt – részben ezzel a programmal összefüggésben - tervez egy nyugat-afrikai utat.

A nemzetközi kapcsolatok részét képezte Le Foll január 20-21-i hollandiai látogatása is, erre Hollande köztársasági elnök kíséretének tagjaként került sor. Ennek kapcsán fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a program részeként a nemzeti mezőgazdasági kutató intézet, az [INRA](#) és a Wageningeni Egyetem együttműködési megállapodást írt alá.

Az EU-USA szabadkereskedelmi megállapodás a holland úton is szóba került a partner miniszterrel. Stéphane le Foll fölhívta holland kollégája figyelmét arra, hogy az esetleges megállapodás nagyon komoly kockázatokat jelent az európai mezőgazdasági koncepció szempontjából, ezen belül is olyan kérdéseknél, mint az állat-egészségügy, érzékeny termékek, minőségi árujelzővel ellátott termékek és földrajzi eredetvédelem. Megjegyezte, ez utóbbiak különösen fontosak Franciaország számára, mivel valahol korábbi francia kezdeményezések nyertek uniós szinten polgárjogot, amiket nem szabad összetéveszteni a tisztán kereskedelmi márkák esetével. Reményei szerint az egyeztetésekben Franciaország számíthat Hollandia és Németország támogatására is.

Somogyi Norbert, Párizs

ⁱ **Bertrand HERVIEU** szociológus, volt CNRS kutatás-vezető a Sciences Po politikatudományi intézetében (Centre de recherches politiques de Sciences Po, CEVIPOF). Az INRA volt elnöke, jelenleg a Conseil général de l'agriculture, de l'alimentation et des espaces ruraux (CGAAER) alelnöke.

ⁱⁱ Centre International de Hautes Etudes Agronomiques Méditerranéennes – Földközi-tenger Térségi Nemzetközi Agrártudományi Központ, nemzetközi szervezet, a letéteményes Franciaország, székhelye Párizsban van.